

INFORMATIENOTA

Huwelijksaangifte en samenlevingscontract vereenvoudigd

De vereenvoudiging van de huwelijksaangifte en het samenlevingscontract werd vastgelegd in de **wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek van Zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning** (BS 23.12.2005). Doel is de administratieve verplichtingen voor de aanstaande echtgenoten of samenwonenden vanaf **1 februari 2006** eenvoudiger te maken. De nieuwe regeling houdt bovendien een besparing in voor de betrokkenen.

In een **omzendbrief van 16 januari 2006** (BS 23.01.2006) wordt precies omschreven welke informatie de ambtenaar van burgerlijke stand zelf zal verzamelen en welke bewijzen en afschriften de aanstaande echtgenoten nog moeten aanleveren. Als bijlage voegen wij een tabel toe die dit op overzichtelijke wijze samenvat.

Deze vereenvoudiging, die in nauw overleg tussen vice-eerste minister en minister van Justitie, mevrouw Onkelinx, en de staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, de heer Van Quickenborne, werd ontwikkeld, is een antwoord op vele meldingen van burgers op het Kafka-meldpunt.

De eerste en belangrijkste wijziging is een vrijstelling voor de burger om zelf bepaalde bewijzen en afschriften voor te leggen waarvan de informatie reeds beschikbaar is in het bevolkings- of vreemdelingenregister of die kunnen worden bekomen door een uitwisseling van informatie tussen gemeenten. De kandidaattrouwers of -samenwoners zullen dus zelf heel wat minder stappen moeten ondernemen wat ook, soms aanzienlijke, verplaatsingen uitspaart. Het verzamelen van de nodige administratieve gegevens zal in principe door de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf gebeuren. Dit past in het principe van de unieke gegevensinzameling waarbij de overheden zich ertoe verbinden gegevens die reeds gekend zijn, eventueel bij een andere overheid, niet nog eens aan de burger te vragen, maar zelf te verzamelen.

In concreto zullen, bij wijze van voorbeeld, twee Belgen die beiden geboren zijn in België, wonen in België en wensen te huwen geen enkel document meer moeten ophalen in hun geboorte- of woonplaats. Op deze manier wordt voor de overgrote meerderheid van de huwelijken en wettelijke samenlevingscontracten in België (ongeveer 30.000 huwelijken van in totaal 41.777 in 2003) een significante vereenvoudiging bereikt. Dit betekent dat de bedoelde burgers niet langer moeten voorleggen/meebrengen:

- een bewijs van nationaliteit;
- een bewijs van ongehuwde staat;
- een attest van woonst (tenzij men beweert elders te wonen dan vermeld in het rijksregister);
- een afschrift van de geboorteakte;
- een afschrift van de echtscheidingsakte als dit van toepassing is.

Vreemdelingen of Belgen, geboren of wonend in het buitenland, zullen, afhankelijk van hun administratieve situatie, zelf meestal nog één of meerdere van deze documenten moeten voorleggen.

Om de **taak voor de ambtenaar van de burgerlijke stand niet te verzwaren**, werd voorzien dat niet alle uittreksels uit het bevolkingsregister zoals in het verleden moeten worden toegevoegd, maar dat het volstaat een uitprint van de gegevens uit het rijksregister in het dossier te voegen.

Voor de geboorte- en echtscheidingsakte ligt de zaak iets anders. Deze documenten zijn op dit moment immers meestal niet digitaal opvraagbaar. Nog steeds in het kader van het net aangehaalde principe van de unieke gegevensinzameling was het echter niet logisch de burger de verplaatsing te laten maken om dit afschrift op te halen als dit anders kan. De ambtenaren van burgerlijke stand zullen de documenten dan ook onderling dienen uit te wisselen en zelf aan het dossier toe te voegen. De wijze waarop deze uitwisseling gebeurt, kan tussen de gemeenten onderling worden afgesproken. Het lijkt logisch dat dit op een zo eenvoudig mogelijke wijze gebeurt, bv. digitaal met een digitale handtekening die wettelijk gelijkgesteld is met een gewone handtekening. De staatssecretaris zal verder ijveren voor een verdere modernisering van het systeem van de akten van burgerlijke stand zodat op termijn een volledige digitale uitwisseling mogelijk wordt.

De tweede wijziging houdt een daling van de kostprijs in. Aangezien de burgers de bewijzen en afschriften in principe niet meer zelf zullen moeten voorleggen en de afschriften van akten bestuurlijk zullen worden uitgewisseld, is het logisch dat hierop geen zegelrecht meer betaald moet worden. Daarom werd artikel 59 van het Wetboek zegelrechten aangevuld met een 6° ter dat voorziet in een vrijstelling van het betreffende zegelrecht. Dit principe werd uitgebreid voor documenten die toch rechtstreeks worden opgevraagd door de burger in het kader van een huwelijksdossier of een dossier wettelijke samenwoning, dit om de betrokkenen niet te benadelen.

Dit betekent dat ook het expeditierecht niet meer dient te worden geheven. Er was immers al een automatische vrijstelling voorzien indien er vrijstelling van zegelrecht is. Het is trouwens logisch de bedoelde documenten niet afzonderlijk te belasten omdat dit de onderlinge uitwisseling van documenten ernstig zou bemoeilijken en de taak van de ambtenaar van de burgerlijke stand zou verzwaren. Een uitzondering geldt voor het trouwboekje zelf dat aan de burger wordt overhandigd.

Voor verdere informatie betreffende deze wijzigingen kunt u contact opnemen met Peter Olaerts, expert op de beleidscel voor Administratieve Vereenvoudiging. Dit gebeurt liefst via e-mail naar peter.olaerts@kafka.be, eventueel ook op het telefoonnummer 0475-75 44 08.

BIJLAGE: SCHEMATISCH OVERZICHT NIEUWE REGELING BIJ HUWELIJK OF WETTELIJKE SAMENWOONST.

Huwelijkskandidaat is:	Geboorteakte	Bewijs van identiteit	Bewijs van nationaliteit	Bewijs inschrijving bevolkings-, vreemdelingenregister OF Bewijs van actuele verblijfplaats	Bewijs van ongehuwde staat / ontbinding, nietigverklaring vorig huwelijk
1. Belg geboren in België en wonend in België	De ABS vraagt zelf een afschrift van de geboorteakte op in de geboorteplaats en voegt deze in het dossier. (1)	De ABS neemt een kopie van de IK of drukt de inhoud van de chip van de EIK af en voegt deze gegevens in het dossier. Ook een reispas of een rijbewijs, of een ander document dat de identiteit bewijst kan voorgelegd worden. In ieder geval moet het voorgelegde document een foto bevatten. Een kopie van dit identiteitsbewijs wordt in het dossier huwelijksaangifte gevoegd.	De ABS voegt, na consultatie van het RR, een print in het dossier met relevante gegevens, opgemaakt op basis van dit RR (2).	Blijkt uit uitprint gegevens RR (2) Wel voor te leggen indien betrokkene beweert elders te wonen dan vermeld in het RR ev. via een vaststelling door de politie.	1. Geen vorig huwelijk De ABS voegt het bewijs van ongehuwde staat zelf toe (print gegevens RR) (2). 2. Huwelijk na ontbinding van een vorig huwelijk. Bewijs van ontbinding of nietigverklaring van het laatste voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk in België volstaat (3). De ABS vraagt een afschrift van de relevante akte op en voegt ze toe. Indien betrokkene nadien opnieuw huwde in het buitenland dient evenwel het bewijs van ontbinding van het laatste huwelijk in het buitenland te worden voorgelegd. Het vermoeden van ongehuwde staat blijkt uit de gegevens van het RR en geldt tot het bewijs van het tegendeel.

Huwelijks- kandidaat is:	Geboorteakte	Bewijs van identiteit	Bewijs van nationaliteit	Bewijs inschrijving bevolkings-, vreemdelingenregis- ter OF Bewijs van actuele verblijfplaats	Bewijs van ongehuwde staat / ontbinding, nietigverklaring vorig huwelijk
2. Belg geboren in buitenland en wonend in België	<p>Indien de ABS in kennis wordt gesteld dat de geboorteakte werd overgeschreven in de burgerlijke stand van een Belgische gemeente, of bij de diensten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, vraagt hij zelf een afschrift van de geboorteakte op en voegt dit toe aan het dossier.</p> <p>Indien de geboorteakte niet is overgeschreven dient een afschrift door betrokkene zelf voorgelegd, rekening houdend met de geldende normen inzake legalisatie.</p>	Idem als 1.	Idem als 1.	Idem als 1.	Idem als 1.
3. Belg geboren in het buitenland en wonend in buitenland	Idem als 2.	Idem als 1.	Bewijs van nationaliteit wordt geleverd door de aangever. Dit kan door voorlegging van een Belgische IK of paspoort.	Bewijs wordt geleverd door de aangever.	Bewijs van ongehuwde staat wordt geleverd door de aangever.

Huwelijks- kandidaat is:	Geboorteakte	Bewijs van identiteit	Bewijs van nationaliteit	Bewijs inschrijving bevolkings-, vreemdelingenregis- ter OF Bewijs van actuele verblijfplaats	Bewijs van ongehuwde staat / ontbinding, nietigverklaring vorig huwelijk
4. Belg geboren in België en wonend in buitenland.	Idem als 1.	Idem als 1.	Idem als 3.	Idem als 3.	Idem als 3.
5. Vreemdeling geboren in België en wonend in België	Idem als 1.	Idem als 1 of eventueel kopie van de IK van het land cf. nationaliteit.	Idem als 1	Idem als 1.	Idem als 1.
6. Vreemdeling geboren in buitenland en wonend in België	Betrokkene vult zelf zijn dossier huwelijksaangifte aan met een afschrift van zijn geboorteakte rekening houdende met de geldende normen inzake legalisatie met betrekking tot het land van oorsprong van de akte.	ABS neemt een kopie van de IK voor vreemdelingen of van zijn IK van zijn land van herkomst, of van zijn rijbewijs of drukt de inhoud van de chip van de elektronische IK af en voegt deze gegevens in het dossier huwelijksaangifte. In ieder geval een identiteitsbewijs met foto, met uitsluiting van een attest van immatriculatie of aankomstverklaring.	Idem als 1.	Idem als 1.	Bij inschrijving in België voor de huwbare leeftijd volgens toepasbaar privaatrecht: idem als 1. Bij inschrijving in België na de huwbare leeftijd: bewijs ongehuwde staat of ontbinding laatste huwelijk zelf voorleggen.

Huwelijks-kandidaat is:	Geboorteakte	Bewijs van identiteit	Bewijs van nationaliteit	Bewijs inschrijving bevolkings-, vreemdelingenregis ter OF Bewijs van actuele verblijfplaats	Bewijs van ongehuwde staat / ontbinding, nietigverklaring vorig huwelijk
7. Vreemdeling geboren in buitenland en woont in buitenland	Idem als 6.	Betrokkene legt zelf een identiteitsbewijs (IK, reispas, rijbewijs,...) voor afgeleverd door zijn land van herkomst. In ieder geval moet het identiteitsbewijs een foto bevatten.	Het bewijs wordt geleverd door betrokkene.	Bewijs wordt geleverd door betrokkene.	Bewijs wordt geleverd door betrokkene.
8. Vreemdeling geboren in België en wonend in buitenland	Idem als 1.	Idem als 7.	Idem als 7.	Idem als 7.	Idem als 7.

(1) Hetzelfde principe geldt voor de andere akten van de burgerlijke stand die in België zijn opgemaakt of overgeschreven en waarvan, in voorkomend geval, de voorlegging van een afschrift nodig zou zijn: b.v. de akte van overschrijving van het beschikkend gedeelte van een adoptievonnis.

(2) alle gegevens die moeten blijken uit het RR mogen op één en hetzelfde document voorkomen (bv. R 61).

(3) Onder de term 'huwelijk voltrokken voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand' moeten ook die huwelijken begrepen worden die voltrokken werden door de Belgische diplomatieke ambtenaren of door de ambtenaren van het consulaire korps aan wie de functie van ambtenaar van de burgerlijke stand is opgedragen.

Opmerkingen:

a. Dit schema is zowel van toepassing voor het samenstellen van het dossier huwelijksaangifte als – wat de relevante documenten betreft – voor het opstellen van een contract voor wettelijke samenwoning (Art 1476 Burgerlijk wetboek).

b. Zoals duidelijk blijkt geldt deze vereenvoudiging niet:

- voor vreemdelingen ingeschreven in het wachtregister. De inschrijving in het wachtregister gebeurt grotendeels op verklaring zodat er onvoldoende garanties zijn met betrekking tot de juistheid van de gegevens;

- voor Belgen ingeschreven in de registers gehouden in de diplomatieke zendingen en consulaire posten. De inschrijving in die registers is niet verplicht zodat er evenmin voldoende garanties zijn omtrent de juistheid van de gegevens in het Rijksregister;
- voor personen die in België verblijven zonder inschrijving;
- voor personen die hun woonplaats in het buitenland hebben.

Al deze personen zullen dus, zoals dat nu toe het geval was, zelf de door de wet vereiste documenten moeten voorleggen..

c. Het kan niet worden uitgesloten dat in bepaalde gevallen de gegevens van het Rijksregister niet zouden volstaan. Daarom behoudt de ambtenaar van de burgerlijke stand steeds het recht om, indien hij zich onvoldoende ingelicht acht door die gegevens, belanghebbende om de voorlegging van ieder ander bewijs tot staving van die gegevens te verzoeken (art. 64, § 4, tweede lid).

Dit kan onder meer het geval zijn:

- wanneer de informatie in het Rijksregister niet overeenstemt met de gegevens in de akten van de burgerlijke stand of nog met andere gegevens waarover de ambtenaar van de burgerlijke stand beschikt;
- wanneer de informatie in het Rijksregister niet correct, onvolledig of niet bijgewerkt is omdat zij bv. nog verder wordt onderzocht (bv. de rechtsgeldigheid van een vorig huwelijk of de ontbinding ervan);
- wanneer belanghebbende zelf zich beroept op een andere staat of nationaliteit dan deze vermeld in het Rijksregister of nog
- wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand meent een bijkomend bewijs van de nationale overheden van de vreemdeling te moeten vragen.

Het komt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand toe om te oordelen of wat hem betreft de gegevens van het Rijksregister volstaan. Hij zal er wel over waken dat eventuele verschillen tussen de aktes van de burgerlijke stand en het Rijksregister nauwkeurig worden onderzocht en op elkaar worden afgestemd. Het opvragen van bijkomende documenten dient zich in deze omstandigheden evenwel te beperken tot het hoogst noodzakelijke.

Zo kan bij wijze van voorbeeld worden vermeld dat tenzij betrokkene zelf anders aangeeft of de ambtenaar van de burgerlijke stand over ernstige aanwijzingen van het tegendeel beschikt, de vermelding van ongehuwde staat in het Rijksregister kan worden aanvaard indien betrokkene vóór de huwbare leeftijd, in toepassing van het op hem van toepassing zijnde internationaal privaatrecht, in België werd ingeschreven. Dit geldt zowel voor Belgen als voor vreemdelingen. Wanneer iemand, na een reglementaire inschrijving in België tijdelijk werd afgeschreven naar het buitenland, kan de vermelde toestand van ongehuwde staat conform het rijksregister worden aanvaard, tenzij betrokkene anders aangeeft of de ambtenaar van de burgerlijke stand over ernstige aanwijzingen van het tegendeel beschikt. Enerzijds kan iemand in theorie in dergelijke omstandigheden weliswaar in het buitenland gehuwd zijn, maar het is anderzijds niet mogelijk een ongehuwde staat te bewijzen omdat iemand in om het even welk land van de wereld gehuwd kan zijn zonder dit te melden. Dit geldt trouwens ook voor Belgen of vreemdelingen die altijd in België hebben verbleven en even goed zonder dit te melden in het buitenland gehuwd kunnen zijn. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan eventueel het uittreksel van ongehuwde staat uit het Rijksregister met de formulering Gelezen en goedgekeurd' laten ondertekenen door de aangever.

De nieuwe regeling is enkel van toepassing op personen die op de datum van het verzoek tot opmaak van de akte van aangifte zijn ingeschreven in het bevolkings- of vreemdelingenregister.